

Практичне заняття 7. Міжкультурна комунікація

Вплив національно-культурних чинників на процес спілкування. Національно-культурна специфіка мовленнєвого етикету. Комунікативні табу. Невербальні особливості міжкультурної комунікації.

Методичні вказівки

Комунікативні табу – мовні, тематичні та контактні заборони у спілкуванні.

Мовні табу – це заборона вживання у мовному спілкуванні носіїв певної культури окремих слів і сло-восполучень (наприклад, заборони на вживання нецензурних слів).

Тематичні табу – повна заборона для окремих осіб у конкретних ситуаціях спілкування роз-мов на певну тематику (наприклад, у черкесів: не можна три дні розпитувати свого гостя, хто він, звідки, куди йде, тощо: необхідно спершу надати йому почесні як гостю).

Контактні табу – це заборона на будь-які форми міжособистісного спілкування(так, в адигейців тривалий час, навіть 2-3 роки, ніхто не повинен бачити разом чоловіка і жінку; чоловіки в присутності батька або інших старших осіб не розмовляють зі своїми дітьми).

Рекомендована література

Базова:

1. Абрамович С. Д. Риторика / С. Д. Абрамович, М. Ю. Чікарькова. – Львів, 2001.
2. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник / Ф.С. Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 342 с.
3. Гриценко Т.Б. Етика ділового спілкування: навч. пос. / за ред. Т.Б. Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф. Мельничук – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.
4. Джонсон Девид В. Соціальна психологія: тренінг міжособистісного спілкування / Девид В. Джонсон; пер. з англ. В. Хомика. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2003. – 287 с.
5. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посіб. / В. М. Манакін. — К. : ВЦ «Академія», 2012. — 288 с. — (Серія «Альма-матер»).
6. Піз А. Мова рухів тіла / Аллан Піз, Барбара Піз. – КМ-БУКС, 2015. – 416 с.
7. Сайтерли І.А. Культура міжособистісних стосунків: навчальний посібник / І.А. Сайтерли. – К.: «Академвидав», 2007. – 239 с.
8. Семенюк О.А. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. / О.А. Семенюк, В.Ю. Паращук. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 240 с. (Серія «Альма-матер»)
9. Філоненко М. Психологія спілкування: навчальний посібник / М. Філоненко - К. : Центр учбової літератури, 2008.- 224 с. - Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-book-163.html>
10. Щербина Д. В. Невербальна культура педагога: методичні рекомендації до проведення лабораторних занять з курсу «Основи педагогічної творчості та майстерності / Дар'я Володимирівна Щербина. – Київ: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2012 р. – 58 с.
11. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навчальний посібник / О.В. Яшенкова. – К.: Видавничий центр «Академія», 2010. – 309 с.

Допоміжна:

1. Бацевич Ф.С. Міжкультурна комунікація: довідник. – Львів, 2009. – 141 с.
2. Бутенко Н.Ю. Комунікативні процеси у навчанні: підручник / Н.Ю. Бутенко. – К.: КНЕУ, 2004. – 383 с.
3. Зубенко Л.Г. Культура ділового спілкування: навчальний посібник / Л.Г. Зубенко, В.Д. Немцов. – К.: «ЕксОб», 2000. – 200 с.
4. Кость С. Педагогічне спілкування: особливості, закони, функції / Тетяна Липченко, Світлана Кость // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна: збірник наукових праць / головний редактор Р. І. Благута. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – Вип. 2. – 204 с. – С. 147-155. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: (http://www2.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/visnyky/nvsp/02_2017/18.pdf)
<http://www2.lvduvs.edu.ua/seriia-psykholohichnauk/508-vipusk-2-2017>
5. Кушнір Р. Великий оратор. – Дрогобич, 2013. – 256 с.
6. Мацько Л.І. Культура української фахової мови: навчальний посібник / Л.І. Мацько, Л.В. Кравець. – К. : Видавничий центр «Академія», 2007. – 359 с.
7. Правова міжкультурна комунікація: до ЄВРО-2012: навчальний посібник / [О. Бойко, Н.І. Казимир, Б. Кравець, С. Кость, Г. Ойцевіч, А. Токарська, О. Федішин, О. Цибух; за заг. ред. д-ра юрид. наук А.С. Токарської]. – Львів: ЛьвДУВС, 2011. – 240 с.
8. Психологія міжособистісного спілкування: робоча програма для студентів денної форми навчання напряму підготовки 6.140103 «Туризм» – К.: КУТЕП, 2012. – 38 с.
9. Екман П. Теорія брехні. Як визначити брехуна в бізнесі, політиці та приватному житті / Пол Екман . – КМ-БУКС, 2015. – 320 с.